temperatur. Positionen omfatter ikke maskiner, som alene er konstrueret til at ændre temperaturen i et miljø, når ændringen i fugtighedsgraden i dette miljø udelukkende er en automatisk følge af temperaturen, og hverken kan reguleres eller ændres.

2. For så vidt begrebet relativ luftfugtighed, som den nationale ret har henvist til, svarer til begrebet fugtighedsgrad, henviser udtrykket »til ændring af luftens temperatur og fugtighed« til ændringen af den relative luftfugtighed.

Mertens de Wilmars O'Keeffe Koopmans

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 4. oktober 1979.

A. Van Houtte
Justitssekretær

J. Mertens de Wilmars
Formand for første afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT J.-P. WARNER FREMSAT DEN 13. SEPTEMBER 1979 [1]

Høje Ret.

Denne sag er forelagt Domstolen ved en anmodning om præjudiciel afgørelse fra Nederlandenes Tariefcommissie. Der verserer for nævnte ret en sag anlagt af firmaet J. Cleton & Co. B.V., Rotterdam, som jeg herefter skal benævne »Cleton«, mod en afgørelse fra Inspecteur der invoerrechten en accijnzen, Rotterdam, vedrørende tariferingen efter den fælles toldtarif, FTT, af visse varer, som Cleton indførte til Nederlandene i marts og april 1976.

Det drejede sig ved disse varer om maskiner, der i fakturaerne var betegnet som »Thermo-King transport refrigeration Units« der anvendes til køling og

1 — Oversat fra engelsk.

ofte også til opvarmning af lastmotorvognes lastrum og af containere. Der blev indført ca. 20 modeller, som er forskellige fra hinanden hvad angår kapacitet, motorydelse osv. To af disse modeller (XKW 10 og 20) er ikke indrettet til opvarmning; de kan kun køle. Ifølge Tariefcommissie's konstateringer består hver maskine af en kompressor, en kondensator og en motor, der er indbygget i en kasse på ydersiden af lastrummet, samt af en ventilator og en fordamper, der er indbygget i en kasse i lastrummets indre. Til fordamperen hører et optøningsaggregat og en dråbeskål. De to kasser er indbyrdes forbundet med skruer og ledninger og danner således en fysisk enhed.

Inspecteur henførte varerne under pos. 84.12 i den fælles toldtarif, der bestemmer:

»Luftkonditioneringsmaskiner bestående af en motordreven ventilator og elementer til ændring af luftens temperatur og fugtighed, alt sammenbygget til en enhed«.

Toldsatsen for varer henhørende under denne position er 8 %.

Da sagen især vedrører betydningen af ordet »til« i pos. 84.12, finder jeg det hensigtsmæssigt allerede her at nævne de tilsvarende udtryk i toldtariffens versioner på de andre fællesskabssprog:

— på engelsk: »for«;

— på fransk: »propre à«;

— på italiensk: »per«;

— på nederlandsk: »voor«;

— på tysk: »zu(m)«.

Cleton gjorde — og gør — gældende, at da Thermo-King maskinerne alene er bestemt til at ændre luftens temperatur men ikke luftfugtigheden, henhører de ikke under pos. 84.12. Cleton hævdede, og hævder, at de skulle tariferes under pos. 84.15, der bestemmer:

»Maskiner og apparater til køling og frysning, elektriske og andre . . .«.

Toldsatsen for varer henhørende under denne position er 5 %.

Cleton anfører, som jeg forstår det, at anvendelsen af maskinerne fører eller kan føre til en forringelse af luftfugtigheden. Det skyldes den velkendte omstændighed, at luften i et bestemt rum ved en bestemt temperatur og et bestemt tryk kun kan optage en vis mængde vanddamp. Hvis temperaturen sænkes, forringes den mængde vanddamp, som luften kan optage, og der sker en kondensation. Cleton anfører, at det ikke er tilsigtet at opnå denne virkning med Thermo-King maskinerne; det drejer sig om en bivirkning i forhold til apparaternes anvendelsesformål. Cleton har anført, at Thermo-King maskinerne er således konstrueret, at tørringseffekten så vidt muligt undgås, fordi den er uønsket, da den medfører en udtørring af de varer, der udgør lasten, og en tilisning af køleanlægget. Det blev især anført, at tørringseffekten nedsættes ved anvendelse af store kølespiraler; i luft-

konditioneringsmaskiner anvendes der derimod bevidst små kølespiraler med henblik på at udnytte tørringseffekten. Om alle disse faktiske oplysninger er korrekte må selvfølgelig afgøres af Tariefcommissie og ikke af Domstolen.

Tariefcommissie har forelagt Domstolen følgende spørgsmål:

»1. Skal pos. 84.12 fortolkes således, at begrebet 'luftkonditioneringsmaskiner' i forbindelse med ordene 'ændring af luftens temperatur og fugtighed' også omfatter en tilvejebringelse af en forud valgt temperatur ad mekanisk eller anden vej, som er forbundet med en ikke tilsigtet og ikke justerbar ændring af luftfugtigheden?

Såfremt Domstolen besvarer det første spørgsmål bekræftende:

2. Skal pos. 84.12 fortolkes således, at begrebet 'luftkonditioneringsmaskiner' også omfatter en tilvejebringelse af en forud valgt temperatursænkning ad mekanisk eller anden vej, som er forbundet med en ikke tilsigtet og ikke justerbar ændring af luftfugtigheden?

Såfremt Domstolen besvarer det første spørgsmål benægtende:

3. Hvorledes skal det i pos. 84.12 anvendte begreb luftens fugtighed i dette tilfælde fortolkes? Menes der dermed den relative eller den absolutte luftfugtighed?«

Som Domstolen ser, har Tariefcommissie ikke forelagt Domstolen noget spørgsmål vedrørende fortolkningen af pos. 84.15.

Domstolen har inden den mundtlige forhandling opfordret parterne til skriftligt at besvare en række spørgsmål. Et af disse var, om pos. 84.59 kunne være relevant for så vidt angår de Thermo-King maskiner, der både kan opvarme og køle, såfremt de ikke skulle blive anset for at henhøre under pos. 84.12, og om bestemmelse nr. 5 til kapitel 84 i den fælles toldtarif i så fald ville være af betydning.

Pos. 84.59 er en »opsamlingsposition« i kapitel 84. Den bestemmer:

»Maskiner, apparater og mekaniske redskaber, der ikke henhører under nogen anden position i dette kapitel . . .«

Bestemmelse nr. 5 lyder, for så vidt som det er af betydning:

»Medmindre andet er bestemt . . . tariferes maskiner med flere anvendelsesmuligheder efter deres hovedanvendelse. Sådanne maskiner tariferes i pos. 84.59 . . . når ingen anvendelse kan betragtes som hovedanvendelse«.

Toldsatsen for varer henhørende under denne position er 6 %.

Cleton, Inspecteur og Kommissionen har i deres svar på Domstolens spørgsmål alle delt den opfattelse, hvorefter bestemmelse nr. 5 under disse omstændigheder ville være afgørende. Cleton og Inspecteur har imidlertid også anført, at hovedformålene med alle Thermo-King maskinerne var at køle, og at opvarmningen, for så vidt som de også kunne opvarme, var en underordnet funktion. Under disse omstændigheder ville bestemmelse nr. 5 snarere føre til en tarifering under pos. 84.15 end under pos. 84.59. Kommissionen udtrykte tvivl om, hvorvidt de pågældende maskiners varmefunktion kunne lades ude af betragtning som underordnet. Kommissionen

henviste især til en påstand i en af Cleton fremlagt brochure, hvori det hævdes, at termostaten in en af Thermo-King modellerne »sørger for en nøjagtig og streng kontrol fra + 20 °F til + 80 °F«, eller i nogle versioner af brochuren »fra + 29 °C til + 27 °C«. Jeg må indrømme, at jeg ikke netop står afvisende over for Kommissionens opfattelse på dette punkt, især fordi Cleton's repræsentant anførte, at en af grundene til at udstyre disse maskiner med varmefunktionen var at gøre det muligt at opretholde temperaturen for visse ladninger på det ønskede niveau, når ladningen blev transporteret på tidspunkter og i områder, hvor den udendørs temperatur lå under frysepunktet. Heller ikke her tilkommer det Domstolen at afgøre disse faktiske spørgsmål. Den retlige situation er, i det mindste hvad angår denne del af sagen, klar. Hvis det antages, at de pågældende maskiner ikke henhører under pos. 84.12, henhører de under pos. 84.15, hvis køling er deres hovedanvendelsesformål, og under pos. 84.59, hvis ingen af deres anvendelsesformål kan betragtes som hovedanvendelsesformål.

Jeg kommer herved til Tariefcommissie's første spørgsmål, der især drejer sig om, hvorvidt pos. 84.12 omfatter en maskine, der er konstrueret til tilvejebringelse af en forud valgt temperatur, som er forbundet med en »ikke tilsigtet og ikke justerbar ændring« af luftfugtigheden.

Jeg mener, at dette spørgsmål må besvares benægtende, når henses til ordlyden af pos. 84.12. Pos. 84.12 omfatter alene maskiner »til ændring af luftens temperatur og fugtighed«. Dette udtryk omfatter ikke en maskine, der alene er bestemt til ændring af temperaturen, og som ændrer luftfugtigheden som en utilsigtet bivirking. I deres svar på det andet spørgsmal fra Domstolen var Cleton, Inspecteur og Kommissionen alle enige om, at denne bivirkning også opstår ved almindelige kølemaskiner henhørende under pos. 84.15. Den omstændighed, at den indtræder, kan derfor ikke medføre, at den pågældende maskine henhører under pos. 84.12.

Denne fortolkning af pos. 84.12 bekræftes af de forklarende bemærkninger fra Toldsamarbejdsrådet (TSR). I disse forklarende bemærkninger hedder det bl.a.:

»Denne position omfatter visse maskiner til opretholdelse af en bestemt temperatur og fugtighedsgrad i lukkede rum. . .

. . .

Positionen omfatter *kun* luftkonditioneringsmaskiner, som er:

1. . . .

2. bestemt til at ændre både luftens temperatur (ved hjælp af et varme- eller køleelement eller begge) og dens fugtighed (ved hjælp af et fugte- eller tørreelement eller begge),

3. . . .

I disse maskiner kan elementerne til henholdsvis fugtning eller tørring af luften og til opvarmning eller afkøling af denne være selvstændige elementer. Visse typer består imidlertid kun af en enkelt enhed, som ændrer både luftens temperatur og, ved kondensation, dens fugtighed. Disse luftkonditioneringsmaskiner afkøler og tørrer (ved kondensation af vanddamp på en kølespiral) luften i det rum, hvor de er installeret, . . .

. . .

Undtaget fra positionen er:

a) Apparater som, skønt de er sammenbygget til en enhed og indeholder en motordreven ventilator, kun kan ændre enten luftens temperatur eller dens fugtighedsgrad . . .

b) . . .«

Det lader til, at Inspecteur tariferede Thermo-King maskinerne under pos. 84.12 som følge af en tariferingsmeddelelse, der blev udstedt af toldudvalget for Benelux-landenes økonomiske union i 1967, dvs. inden udstedelsen af den fælles toldtarif. Denne tariferingsmeddelelse citeres i forelæggelseskendelsen, hvor den ved en fejltagelse tilskrives Nomenklaturudvalget for De europæiske Fællesskabers fælles toldtarif. Vedrørende denne meddelelse behøver jeg blot at anføre, at den må lades ude af betragtning, for så vidt som den er uforenelig med den rigtige forståelse af ordlyden af den fælles toldtarif (jf. sag 14/70, *Bakels* mod *Oberfinanzdirektion München,* Sml. 1970, s. 191).

Der blev også henvist til Kommissionens »forklarende bemærkninger til De europæiske Fællesskabers fælles toldtarif«. Disse forklarende bemærkninger skal, således som det anføres i indledningen, ikke erstatte de af Toldsamarbejdsrådet udstedte forklarende bemærkninger, men alene supplere dem. Da Kommissionen ikke offentliggør sine forklarende bemærkninger på engelsk, skal jeg oplæse følgende relevante passage fra den franske version. Den lyder således:

»84.12 *Groupes pour le conditionnement de l'air comprenant, réunis en un seul corps, un ventilateur à moteur et des dispositifs propres à modifier la température et l'humidité*

Restent classés dans cette position les groupes de climatisation qui ne comportent pas de dispositif de réglage du degré hygrométrique de l'air, pour autant qu'ils présentent les caractéristiques énumérées dans les notes explicatives de la NCCD, n° 84.12.

Ainsi par exemple relèvent de cette position les 'unités de chauffage et de réfrigération pour trains routiers' destinées à réfrigérer ou à réchauffer le compartiment à marchandises et, en même temps, à en modifier, par condensation, la teneur en humidité.«

Denne passage blev føjet til de forklarende bemærkninger den 1. januar 1978, og Domstolen har anmodet Kommissionen om at besvare det spørgsmål, om denne bemærkning under disse omstændigheder kunne have nogen betydning for de indførsler, der blev foretaget i 1976. Kommissionen svarede efter min mening med rette, at disse bemærkninger — eftersom de ikke har nogen retlig virkning, men alene udgør et hjælpemiddel for fortolkningen — kan påberåbes uden hensyn til tidspunktet for deres udstedelse. Det forholder sig naturligvis modsat med de forordninger, som Kommissionen har udstedt i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 97/69, og som inden for visse grænser har bindende virkning, jf. sag 30/71, *Siemers* mod *Hauptzollamt Bad Reichenhall,* Sml. 1971, s. 253, sag 77/71, *Gervais-Danone* mod *Hauptzollamt München,* Sml. 1971, s. 343, og sag 37/75, *Bagusat* mod *Hauptzollamt Berlin Packhof,* Sml. 1975, s. 1339.

Under alle omstændigheder mener jeg, at denne passage i de forklarende bemærkninger på ingen måde ændrer den slutning, at pos. 84.12 ikke skal omfatte en

maskine, der alene er bestemt til at ændre luftens temperatur, og som alene ændrer luftfugtigheden gennem en utilsigtet bivirkning; det forholder sig modsat. Det første afsnit i passagen gør det klart, at den alene omfatter luftkonditioneringsmaskiner, der har de karakteristika, som er angivet i Toldsamarbejdsrådets forklarende bemærkninger til pos. 84.12. Herudover angiver det første afsnit alene, at det er uden betydning, om maskinen omfatter et aggregat, der muliggør en regulering af luftfugtigheden. Det andet afsnit bekræfter klart denne slutning, thi anvendelsen af udtrykket »destinées à« viser, at det relevante kriterium er maskinens anvendelsesformål eller funktion, og ikke de øvrige virkninger, som den muligvis fremkalder. Jeg skal tilføje, at hvis Kommissionens forklarende bemærkninger — i modsætning til hvad jeg mener er deres mening — var uforenelige med den rigtigt forståede ordlyd af den fælles toldtarif, måtte de ligeledes lades ude af betragtning, jf. sag 149/73, *Witt* mod *Hauptzollamt Hamburg-Ericus,* Sml. 1973, s. 1587, og sag 183/73, *Osram* mod *Oberfinanzdirektion Frankfurt,* Sml. 1974, s. 477 (præmis nr. 12), og sagerne 69 og 70/76, *Dittmeyer* mod *Hauptzollamt Hamburg Waltershof,* Sml. 1977, s. 231.

Uanset ordlyden af selve pos. 84.12 og udtrykkene i Toldsamarbejdsrådets og i Kommissionens egne forklarende bemærkninger, har Kommissionen gjort gældende, at Inspecteur med rette har tariferet Thermo-King maskinerne under denne position. Grunden hertil var, hvis jeg forstod det korrekt, at der — som det blev fremført, og som det faktisk fremgår af en undersøgelse af Toldsamarbejdsrådets forklarende bemærkninger til positionerne 84.12 og 84.15 — er en stærk lighed mellem komponenterne i kølemaskiner af den her omhandlede art og komponenterne i luftkonditioneringsmaskiner, hvori der anvendes en kølespiral til tørring af luften. Kommissionen henviste til de sager, i hvilke Domstolen, af hensyn til retssikkerheden og for at lette administrationens arbejde, generelt har fastslået, at tariferingen af varer efter den fælles toldtarif skal ske på grundlag af objektive karakteristika og særegenheder.

Domstolen har imidlertid kun anvendt dette som en generel regel, fra hvilken der kan tænkes at eksistere undtagelser. Jf. formuleringen i Domstolens domme i sag 36/71, *Henck* mod *Hauptzollamt Emden,* Sml. 1972, s. 67 (præmis nr. 4), sag 128/73, *Past* mod *Hauptzollamt Freiburg,* Sml. 1973, s. 1277 (præmis nr. 3), sag 185/73, *Hauptzollamt Bielefeld* mod *König,* Sml. 1974, s. 607 (præmis nr. 18), sag 53/75, *Belgien* mod *Vandertaelen,* Sml. 1975, s. 1647 (præmis nr. 9), sagerne 98 og 99/75, *Carstens Keramik* mod *Oberfinanzdirektion Frankfurt,* Sml. 1976, s. 241 (præmis nr. 7), sag 38/76, *LUMA* mod *Hauptzollamt Duisburg,* Sml. 1976, s. 2027 (præmis nr. 7), og sag 62/77, *Carlsen-Verlag* mod *Oberfinanzdirektion Köln,* Sml. 1977, s. 2343 (præmis nr. 3). Domstolen gjorde en undtagelse fra den generelle regel i sag 149/73, *Witt* mod *Hauptzollamt Hamburg-Ericus,* Sml. 1973, s. 1587 (rensdyrkødsagen), med den begrundelse, at ordlyden af den fælles toldtarif krævede det.

Jeg mener, at ordlyden af den fælles toldtarif også i dette tilfælde kræver en undtagelse, fordi den klart bestemmer, at de pågældende maskiner skal tariferes

efter deres anvendelsesformål eller funktion. Jeg ønsker ikke at bagatellisere de vanskeligheder, som toldmyndighederne står over for, men dette er ikke den eneste type varer ved hvis tarifering, de kan have behov for hjælp fra sagkyndige. Som det fremgår af de af Cleton fremlagte brochurer, kan en maskines anvendelsesformål eller funktion desuden ofte fastslås ved hjælp af det reklamemateriale, som udgives af producenten eller importøren.

Jeg mener derfor, at Domstolen bør besvare det første spørgsmål fra Tariefcommissie således, at pos. 84.12 i den fælles toldtarif ikke omfatter maskiner, hvis eneste anvendelsesformål er tilvejebringelse af en forud valgt temperatur, men som også kan fremkalde en ikke tilsigtet ændring af luftfugtigheden.

Hvis dette er korrekt, er det unødvendigt at besvare det andet spørgsmål fra Tariefcommissie.

Det tredje spørgsmål er, som Domstolen erindrer, om begrebet »luftens fugtighed« i pos. 84.12 betyder »relativ luftfugtighed« eller »absolut luftfugtighed«.

Parterne er enige om betydningen af udtrykkene »relativ luftfugtighed« og »absolut luftfugtighed«. »Absolut luftfugtighed« betyder den mængde vanddamp, som faktisk er indeholdt i en bestemt mængde luft. »Relativ luftfugtighed« er denne mængdes forholdsmæssige eller procentuelle andel i forhold til den maksimale mængde vanddamp, som den samme mængde luft vil kunne optage ved uændret temperatur og uændret tryk.

Cleton anfører, at pos. 84.12 nødvendigvis må omfatte den relative luftfugtighed, da denne er af betydning for brugernes komfort. Kommissionen anfører derimod, at positionen henviser til den absolutte luftfugtighed, fordi en ændring af temperaturen altid påvirker den relative luftfugtighed, bortset fra det ene tilfælde, hvor den med vanddamp mættede luft afkøles: i dette tilfælde sker der en kondensation, og den relative luftfugtighed er fortsat 100%. Det er naturligvis også rigtigt, at den relative luftfugtighed ved en bestemt temperatur og tryk alene kan ændres ved ændring af dens absolutte fugtighed.

Jeg mener ikke, at forfatterne til den fælles toldtarif har beskæftiget sig med sondringen mellem relativ luftfugtighed og absolut luftfugtighed. Den kan ikke have haft til hensigt at udelukke maskiner, der kan ændre den absolutte luftfugtighed, fra pos. 84.12. Jeg skal anføre, at elementer til hhv. fugtning og tørring udtrykkeligt er nævnt i Toldsamarbejdrådets forklarende bemærk-

ninger til positionen. På den anden side kan forfatterne ikke have anset den relative luftfugtighed for irrelevant i forbindelse med luftkonditioneringsmaskiner.

Jeg mener derfor, at Domstolen som svar på Tariefcommissie's tredje spørgsmål bør fastslå, at begrebet »luftens fugtighed« i pos. 84.12 både omfatter den relative og den absolutte luftfugtighed.